

Halsbandleguaan - *Crotaphytus collaris*

Crotaphytus collaris

De halsbandleguaan is een hagedis van 20 tot 35 centimeter lang. Hij behoort tot de leguanenfamilie (Iguanidae). Het lichaam is negen tot veertien centimeter lang. De grondkleur is groen, geel, grijs of bruin, en is vaak bedekt met lichte vlekken en donkere banden. Halsbandleguanen hebben om de nek twee zwarte halsbanden, waar ze hun naam aan te danken hebben. De kop van halsbandleguanen is vrij groot. Als u overweegt om een halsbandleguaan als huisdier te kopen, is het belangrijk dat u zich van tevoren goed laat informeren. Dit artikel is hierbij een hulpmiddel.

Verschillende varianten

De halsbandleguaan kent verschillende ondersoorten:

- Crotaphytus collaris auriceps,
- Crotaphytus collaris dickersonae,
- Crotaphytus collaris baileyi,
- Crotaphytus collaris fuscus,
- Crotaphytus collaris nebrus en
- Crotaphytus collaris melanomaculatus.

Deze verschillen in kleur, bouw en de plaats waar ze van nature voorkomen.

Natuurlijk gedrag

Halsbandleguanen komen van nature voor in halfwoestijnen, rotsachtige steppen en open bossen, van Utah tot Missouri, van Texas tot Arizona en in Noord-Mexico. Het zijn dagactieve grondbewoners en echte zonanabidders. Ze zijn van nature schuw, zenuwachtig en kunnen flink bijten.

Huisvesting

Halsbandleguanen hebben een ruim terrarium nodig, want ze zijn van nature erg actief. Voor een paartje moet het

terrarium minimaal 100 x 40 x 40 centimeter (lengte x breedte x hoogte) zijn.

Meerdere dieren samenhouden kan, maar volwassen mannen kunnen normaal gesproken niet bij elkaar. Met name in de paartijd kunnen deze mannen onderling erg agressief worden, zelf met de dood tot gevolg. Meerdere vrouwen samen gaat over het algemeen wel prima. In grote terraria kunt u halsbandleguanen samen met chuckwalla's (*Sauromalus* spp.) houden.

Hoewel halsbandleguanen van nature bodembewoners zijn, zoeken ze ook graag uitkijkplaatsen. Zorg daarom voor voldoende klimgelegenheid. Maak plaatsen waar ze goed op kunnen klimmen en zitten. Geschikt zijn bijvoorbeeld een beklede zij- of achterwand van het terrarium en stenen.

Zorg voor voldoende schuilplaatsen in het terrarium. De bodem van het terrarium kan bestaan uit grind van vier tot acht millimeter doorsnede of zand. Geschikte echte planten, zoals vetplanten, maar ook plastic planten kunnen gebruikt worden voor verdere aankleding.

De temperatuur van het terrarium moet 25 tot 35 graden Celsius zijn. Zorg in ieder geval voor temperatuurverschillen in het terrarium. Direct onder de spots mag de temperatuur

Een halsbandleguaan is van nature schuw en tamelijk zenuwachtig maar kan flink bijten.

hoger zijn, namelijk 45 tot 55 graden Celsius. 's Nachts is het terrarium iets koeler, ongeveer 15 tot 20 graden Celsius. Halsbandleguanen zijn zonanabidders, zorg daarom voor zonneplekken onder de warmtespots. Hiervoor kunt u bijvoorbeeld grote stenen gebruiken. Zorg dat de afstand tot de warmtespots niet te klein is, anders kan het dier zichzelf branden. Let er ook op dat de stenen plat op de bodem liggen, halsbandleguanen houden namelijk van graven en zo voorkomt u dat de stenen omvallen en het dier kunnen beschadigen.

Naast de standaard verlichting is het belangrijk om UV-B lampen in het terrarium te plaatsen. UV-B licht is nodig voor de aanmaak van vitamine D3. Deze lampen moeten de hele dagperiode (tien tot twaalf uur) blijven branden. De luchtvochtigheid van het terrarium is niet hoog, ongeveer 50 tot 60%. Sproei het terrarium een paar keer per week licht vochtig, maar let op dat het klimaat niet te nat wordt. Halsbandleguanen houden een winterslaap. In de natuur duurt deze winterslaap vier tot vijf maanden, soms zelfs nog langer. Voor uw halsbandleguaan kunt u twee tot drie maanden aanhouden voor volwassen dieren, en anderhalve maand voor de jongere dieren. Met name voor zieke dieren, of dieren die om andere redenen niet in goede conditie zijn, kan de winterslaap risicovol zijn. Zorg daarom voor een goede voorbereiding, zodat de conditie van de leguanen zo goed mogelijk is. U kunt de winterslaap voorbereiden door de dieren vanaf ongeveer vier weken van te voren te laten wennen aan steeds kortere licht- en warmte-tijden. Daarnaast is het belangrijk om de laatste anderhalve week geen voer meer te geven. Wanneer de dieren eenmaal een slaapplek hebben opgezocht in het terrarium, kunt u ze in een donkere box op een koele plek neerzetten, bijvoorbeeld in een kelder of een koelkast. De temperatuur tijdens de winterslaap moet ongeveer zeven tot acht graden Celsius zijn. Hou de ventilatie en luchtvochtigheid (65-75%) in de gaten. Na afloop van de winterslaap kunt u de temperatuur in een paar dagen rustig verhogen tot ongeveer vijftien graden Celsius. Bouw daarna langzaam de temperatuur en lichtintensiteit weer verder op.

Verzorgen en hanteren

Nakweekdieren zijn over het algemeen makkelijker te hanteren dan wildvangdieren. Door een halsbandleguaan regelmatig aandacht te geven raken ze aan uw aan-

wezigheid gewend. Het zijn echter geen knuffeldieren, en ze worden niet echt tam. Om een halsbandleguaan te hanteren, plaats u één hand voor de hagedis en pakt u hem met de andere hand zacht onder de buik. Net als andere reptielen vervellen halsbandleguanen. Tijdens de vervelling is het belangrijk om de luchtvochtigheid goed in de gaten te houden en eventueel een beetje extra te sproeien. Op die manier gaat het vervellen van de dieren makkelijker. Halsbandleguanen kunnen behoorlijk bijten, met name wanneer ze niet gewend zijn gehanteerd te worden, of gestrest zijn. Ga rustig met de dieren om, en laat kinderen niet alleen met deze dieren. Het schoonmaken van het terrarium is niet veel werk, haal regelmatig de ontlasting eruit en vervang de bodembedekking daarnaast ongeveer twee tot drie keer per seizoen. Alle reptielen kunnen drager zijn van de Salmonella bacterie. Was daarom altijd uw handen na het werken in het terrarium!

Voeding

Halsbandleguanen eten insecten, zoals krekels, buffalowormen, wasmotlarven en sprinkhanen. Deze kunt u het beste eerst bijvoeren ('gutloaden') met bijvoorbeeld groente, fruit, honden- of kattenvoer of visvoer. Daardoor verhoogt u de voedingswaarde. Daarnaast eten halsbandleguanen ook nestmuizen en soms wat fruit of blad. In de natuur eten ze ook andere hagedissen, die soms bijna net zo groot zijn als zijzelf! U kunt uw halsbandleguaan drie tot vier keer per week voeren. Jonge dieren kunt u beter iedere dag voeren en dan kleinere hoeveelheden geven. Tijdens de vervelling zijn halsbandleguanen extra kwetsbaar, dan kunt u het beste niet, of met beleid, voeren. Onder andere krekels kunnen uw dier dan behoorlijk verwonden. Omdat insecten onvoldoende kalk en vitaminen bevatten, kunt u als voedingsaanvulling één tot twee keer per week vitaminen en kalk aan het drinkwater toevoegen. Ook kunt u de insecten bepoedern met een vitaminen en mineralen supplement voor reptielen. Zorg ervoor dat er altijd een bakje met vers water staat.

Van jong tot volwassen dier

Een mannetje onderscheidt zich van het vrouwtje doordat hij feller gekleurd en zwaarder gebouwd is. Daarnaast heeft hij een grotere kop en een dikkere staartwortel. Een geslachtsrijp mannetje heeft bovendien een blauwgroene of oranje keel. Geslachtsrijpe en zwangere vrouwtjes hebben orangerode vlekken en strepen in de nek. Halsbandleguanen zijn geslachtsrijp op een leeftijd van anderhalf jaar. Na een winterslaap van twee maanden, bij een temperatuur van tien tot vijftien graden Celsius, kunnen halsbandleguanen in de periode april tot juni gaan paren. Een vrouwtje heeft gemiddeld twee tot drie legsels per jaar, en legt per keer vier tot zes eieren. Zorg ervoor dat het vrouwtje een geschikte plaats heeft om de eieren te leggen, om legnod te voorkomen. Maak zand in een hoek van het terrarium vochtig zodra het vrouwtje dik begint te worden. Ook kan er een legbak in het terrarium geplaatst worden. Wanneer de eieren gelegd zijn, kunnen deze buiten het terrarium verder uitgebroed worden in speciale broedstoven. Na ongeveer 45 tot 60 dagen bij 28,5 tot 30 graden Celsius komen de eieren uit. De jongen zijn in het begin erg agressief en schuw, probeer ze dan niet te pakken want de kans

is groot dat ze bijten. Dit gaat na een aantal dagen vaak al beter. Laat de dieren rustig aan u wennen. Zorg ervoor dat er niet teveel jongen bij elkaar in één bak zitten om stress te voorkomen en zorg voor voldoende ruimte. Een halsbandleguaan wordt in gevangenschap gemiddeld acht jaar oud.

Ziekten en erfelijke aandoeningen

Een veel voorkomende aandoening bij halsbandleguanen is een tekort aan vitamine D3. Hierdoor kan er een calciumtekort ontstaan en kan er botmisvorming (rachitis) optreden. Bij vrouwtjes die de eieren niet kwijt kunnen kan legnood ontstaan. Andere aandoeningen zijn bijvoorbeeld bijtewonden, ontstekingen en abscessen. Ook zijn leguanen gevoelig voor parasieten, zoals bloedmijt, wormen en flagellaten. Raadpleeg bij twijfel over de gezondheid van uw dier altijd een in reptielen gespecialiseerde dierenarts.

Benodigde ervaring

Voor het houden van halsbandleguanen is enige ervaring

nodig, met name om deze dieren goed de winterslaap door te laten komen.

Kosten

U kunt een halsbandleguaan kopen bij een gespecialiseerde fokker, reptielen- of dierenspeciaalzaak. De prijzen voor een halsbandleguaan beginnen vanaf 35 euro. Deze prijs is onder andere afhankelijk van de soort en de leeftijd. Een terrarium kost vanaf 150 tot 300 euro. Dit is vaak zonder inrichting. Goede lampen kosten ongeveer tussen de 5 en 50 euro, al naar gelang het type. Houd er rekening mee dat deze regelmatig vervangen moeten worden. Daarnaast moet u rekening houden met kosten voor voer en energie voor licht en verwarming, en kunt u voor kosten komen te staan als uw dier onverhoopt ziek wordt.

Bijzonderheden

- Let bij aanschaf van een halsbandleguaan op dat het dier geen vergroeiingen heeft, dat de staart intact is en dat er geen ontstekingen zijn. Een gezonde leguaan kijkt levendig en alert uit de ogen.
- Koop geen halsbandleguanen in de wintermaanden, deze dieren horen dan in winterslaap te zijn!
- Kies het liefst een nakweekdier en geen wildvang. Nakweekdieren zijn beter gewend aan een leven in een terrarium, vaak gezonder en minder snel gestrest.
- Laat kinderen nooit alleen met huisdieren!

Ronald Denison is een fervent terrariumliefhebber en de trotse bezitter van een koppel halsbandleguanen.

Een volledig fotoalbum van deze dieren en het woestijnterrarium waarmee hij in 2009 Limburgs kampioen werd is te bekijken op www.zilverhaai.be